

Рецензия

от проф. д-р Райна Димитрова

на дисертационен труд за присъждане на ОНС „Доктор“
по научната специалност „Икономика и управление (индустрия)“
професионално направление 3.7. Администрация и управление,
област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

тема на дисертационния труд:

„Иновативното предприемачество в малкия бизнес в условията на дигитална трансформация“

разработен от докторант в редовна форма на обучение

Анита Димитрова Кюрова - Калпакова

Рецензията е изготвена съгласно Заповед № 377 от 11.02.2026 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“

I. Общо представяне на докторанта

Анита Кюрова-Калпакова през 2020 г. се дипломира като магистър по „Бизнес мениджмънт в креативната индустрия“ в De Montfort University, а през 2021 г. като магистър по „Бизнес администрация“ в Стопанския факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград. От 2022 г. тя е докторант в редовна форма на обучение по научната специалност „Икономика и управление (индустрия)“ в катедра „Бизнес мениджмънт и маркетинг“ на Стопански факултет при ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград. Също така има практически опит в областта на маркетинга.

II. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа увод, изложение в три глави и заключение и е в обем от 217 стандартни текстови страници. В текста са включени 40 таблици и 79 фигури. Използвани са 365 литературни източника. Те показват достатъчен обхват на литературното проучване в предметната област на дисертацията. Литературните

източници са използвани добросъвестно и коректно в процеса на дисертационното изследване.

Съдържанието на дисертацията е разпределено в увод, изложение в три глави, заключение, списък на използваната литература. Към дисертационния труд има приложение в обем от 7 страници.

Езикът и стилът на текста са прецизни и са релевантни на изследваната проблематика. Дисертацията е много добре оформена и подредена, вкл. таблиците, фигурите и т. н.

Представената за рецензия докторска дисертация представлява задълбочено и комплексно научно изследване на иновативното предприемачество в малкия бизнес в условията на дигитална трансформация. В съдържателен план докторантът е извел структурирано конкретни доводи, обосноваващи убедително актуалността и значимостта на темата на дисертацията.

Задължителните атрибути на дисертационен труд – изследователска/и хипотеза/и, обект, предмет, цели на дисертационния труд са прецизно дефинирани, обвързани и насочени към изясняване на проблема за иновативното предприемачество в малкия бизнес в условията на дигитална трансформация. Коректно са посочени използваните методи и ограниченията на изследването. По този начин е очертана рамката на разработката. Тя се характеризира с издържана структура на отделните части на изложението и с ясна логическа обвързаност. Постройката е подчинена на целите на изследването. Отделено е необходимото внимание на степента на разработеност в научната литература на поставения във фокуса на дисертацията проблем.

Формулирана е правилно, в съответствие с темата и целите на дисертацията, основната научна теза на изследването.

Обектът и предметът на дисертационния труд са ясно и коректно дефинирани.

Коректно е изведена основната цел на изследването, за постигането на която се поставят за решаване конкретни научни задачи. Тези пет цели са правилно определени.

Използваният методически инструментариум е адекватен на проблематиката.

С оглед на поставените задачи на проучването са използвани подходящи и достатъчни по обем и обхват източници на проучването. Докторантът е проучил и систематизирал голямо количество информация. Използваната литература е достатъчна по обем и обхват, релевантна по съдържание и насочена към изследвания научен въпрос. Литературните източници са цитирани в съответствие с установените стандарти.

Използвани са и резултати от проведено от автора емпирично проучване. Богатата литература и друга информация е предпоставка и база за задълбоченото разработване на поставения изследователски проблем.

Качеството на разработката в тази част допълнително би се повишило, ако се посочат ограниченията на изследването и затрудненията, пред които то е било изправено.

Приложението към дисертацията е добре структурирано и представено, отнасят се към възловия момент на разработката, по-специално към емпиричното изследване.

Считам, че с посочените характеристики дисертационният труд е една завършена научна разработка, обхващаща в комплекс теоретичните, методическите и научно-приложните въпроси на проведеното от докторанта изследване.

III. Оценка на съдържанието и основните резултати на дисертационния труд

В представения за рецензиране дисертационен труд са спазени основните изисквания към научно-приложните изследвания, вследствие на което са постигнати конкретни резултати. Като цяло дисертацията се отличава с прецизност, логическа последователност, задълбоченост на изследването и стремеж за комплексно разглеждане проблемите в тяхната взаимна връзка и зависимост.

Като съдържание и основни елементи уводът обхваща необходимото за тази част на дисертационен труд. Отделните елементи на увода са добре представени в съответствие с изискваното и очакваното от него.

Първа глава на дисертацията поставя на разглеждане основните въпроси свързани с теоретичните постановки на малкия бизнес и иновативното предприемачество. Правилно е започнато със същността, особеностите и характеристиката на малкия бизнес на база на литературен обзор на развитието на концепциите и схващанията в това отношение. Представени са теоретичните детерминанти на предприемачеството в малкия бизнес. Оценявам като особено значим от съдържателна гледна точка трети параграф, посветен на същността, особеностите и моделите на иновативното предприемачество, тъй като той поставя фокуса на дисертацията. Считам, че първа глава поставя адекватно теоретичната основа на изследването и заслужава положителна оценка.

Във втора глава са разгледани основните проблеми на дигиталната трансформация и влиянието ѝ върху иновативното развитие на малкия бизнес. В

съдържателен и структурен аспект текстът е добре разработен. От изложението се вижда, че докторантът познава задълбочено въпросите, попадащи в предметното поле на тази част. В съответствие с темата, обекта и предмета на изследването е започнато с параграф, посветен на същността и особеностите на дигиталната трансформация. В следващите параграфи акцентът е поставен върху факторната обусловеност на дигиталната трансформация на предприемаческия малък бизнес и дигитализацията като предпоставка за развитие на иновативното предприемачество в малкия бизнес.

Оценявам положително съдържанието и структурата на трета глава, в която е представено реализираното от докторанта емпирично проучване на дигиталната трансформация и иновативното предприемачество в малкия бизнес в България. В първи параграф е очертана методическата рамка на това проучване. Поставени са адекватни изследователски въпроси. Правилно е отделено необходимото внимание на представяне на отделните аспекти на използваната за целите на изследването методика. Изложен е подходът за формиране на извадката и са изведени основните характеристики на респондентите. Изяснени са важните методически аспекти на проучването, касаещи: инструментариум и измерване; процес; анализ; ограничения. Във втори параграф на тази глава са представени резултатите от емпиричното изследване и тяхната интерпретация. Определено считам, че това е най-силната част на дисертацията. Резултатите от проучването са коректно представени и анализирани, вкл. и онагледени с подходящи фигури. На база на получените резултати са направени ценни, имащи характер на новости, научно-приложни изводи. Силна страна тук е и съдържанието на трети и четвърти параграф, в които на база на резултатите от емпиричното проучване, е направен: задълбочен анализ на дигиталната трансформация в малкия бизнес в България и влиянието ѝ за иновативното му развитие; изведени са структурирано конкретни проблеми на иновативния малък бизнес в условията на дигитална трансформация в България и препоръки за дигитално развитие.

В заключението са представени обобщените резултати от направеното в дисертационния труд научно изследване и са формулирани основните изводи, основани на тези резултати. Оценявам положително отправените практически препоръки, които са основани на получените емпирични резултати и имат приносно значение. Определени са възможни насоки за допълнителни бъдещи изследвания на докторанта в разглежданата предметна област.

Съдържанието на дисертацията е конкретно фокусирано, без излишни отклонения и описания. Авторът анализира и извежда характеристики и особености, взаимовръзки и

зависимости и изказва виждания и позиции по разглежданите проблеми, попадащи в предметното поле на изследването.

IV. Оценка на научните и практическите резултати и приноси

Може да се твърди, че дисертантът е осъществил собствено научно изследване и е получил оригинални научни резултати, на основата на които е направил свои анализи и обобщения. Докторантът е формулирал 5 приноса с теоретико-методологичен и научно-приложен характер. Приносите се съдържат в дисертационния труд и съответстват на изказаните положителни оценки в рецензията.

Авторефератът е съставен въз основа на изложението на дисертационния труд и отразява замисъла и структурата на изследването и получените резултати. Той отговаря на приетите стандарти за съставяне на автореферат на дисертационен труд.

V. Критични бележки и препоръки

Рецензията е един сериозен опит за задълбочено изследване на проблемите, свързани с иновативното предприемачество в малкия бизнес в условията на дигитална трансформация. Освен отправените в коментарите към отделните части на дисертационния труд бележки и препоръки, могат да бъдат отправени и някои общи такива, които не омаловажават достойнствата на изследването, а имат за цел допълнително повишаване на неговото качество:

1. Би могло да се направи по-ясно и категорично подчертаване на собственото мнение на докторанта по разглежданите проблеми.

2. Би било полезно в края на отделните глави на дисертационния труд да се формулират основни изводи, препоръки и др., произтичащи от изложението в съответната глава.

Към докторанта могат да бъдат отправени и някои препоръки във връзка с бъдещата му работа:

1. Изхождайки от това, че темата на дисертационния труд е значима и засяга много актуален научно-приложен проблем считам, че той би предизвикал по-широк научен интерес. Поради тази причина препоръчвам дисертационния труд, след евентуални допълнения, доработка и т. н. да бъде публикуван като монография.

2. Би могло да се продължат и задълбочат изследванията по проблема, свързан с иновативното предприемачество в малкия бизнес в условията на дигитална трансформация с оглед на неговата многостранност и голяма икономическа и обществена значимост.

Бих искала да поставя следния въпрос към докторанта:

Как бихте коментирали представителността на извадката на емпиричното изследване?

VI. Заключение

Представеният за рецензиране дисертационен труд на тема: „Иновативното предприемачество в малкия бизнес в условията на дигитална трансформация“ е в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Н. Рилски“. Докторантът покрива поставените минимални национални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Убедено считам, че темата на дисертационния труд е актуална, а съдържанието на разработката е оригинално от научна гледна точка. Налице е ясно формулиран проблем, разработен е научно-методически апарат за решаване на този проблем, проведено е експериментално изследване, по резултатите от което са направени изводи и препоръки, представляващи безспорни научни и научно-приложни приноси. Оценявам добрата подготвеност и осведоменост на докторанта в предметната област на дисертацията. Изложените научни и приложни резултати, съдържащи се в нея, представят докторанта като научен работник, който притежава знания и умения за самостоятелна научноизследователска дейност в областта на икономиката и управлението. По тези причини оценявам положително дисертационното изследване и призовавам членовете на научното жури да гласуват за присъждане на Анита Кюрова - Калпакова образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност “Икономика и управление (индустрия)“, професионално направление 3.7. Администрация и управление.

05.03.2026 г.

Благоевград

Рецензент:

/проф. д-р Р. Димитрова/

Review

by Prof. Rayna Dimitrova, PhD

on dissertation work for the award the educational-scientific degree “Doctor”
in the scientific specialty „Economics and Management (Industry)“
professional direction 3.7. Administration and Management,
field of higher education 3. Social, economic and legal sciences

thesis topic:

„Innovative entrepreneurship in small businesses in the context of digital transformation“

developed by a full-time doctoral student

Anita Dimitrova Kyurova-Kalpakova

The review is prepared according to Order No. 377 of 11.02.2026 of the Rector of the South-West University “Neofit Rilski”

I. General presentation of the PhD student

Anita Kyurova-Kalpakova graduated in 2020 with a Master’s degree in „Business Management in the Creative Industries“ from De Montfort University, and in 2021 with a Master’s degree in „Business Administration“ from the Faculty of Economics of the South-West University “Neofit Rilski” - Blagoevgrad. She is a full-time doctoral student since 2022 in the scientific specialty of „Economics and Management (Industry)“ in the department of „Business Management and Marketing“ of the faculty of Economics at the South-West University “Neofit Rilski”- Blagoevgrad. She also possesses practical experience in the field of marketing.

II. General characteristics of the dissertation work

The dissertation work includes an introduction, an exposition in three chapters and a conclusion and it is in a volume of 217 standard text pages. The text includes 40 tables and 79 figures. The cited literature includes 365 titles. They demonstrate a sufficient scope of literature

research in the subject area of the dissertation. The literature sources are used in good faith and accurately in the course of the doctoral study.

The content of the dissertation is divided into an introduction, an exposition in three chapters, a conclusion, a list of references. There are 7 pages of appendices to the dissertation work.

The language and style of the text are rigorous and relevant with the research scope. The dissertation exhibits a high standard of formatting and organization, including the tables, figures, etc.

The doctoral dissertation submitted for review represents an in-depth and comprehensive scientific study of innovative entrepreneurship in small businesses in the context of digital transformation. In terms of content, the doctoral student provides a structured set of arguments that offer compelling justification for the relevance and significance of the dissertation topic.

The mandatory attributes for a dissertation work – research hypotheses, object, subject, goals of the dissertation work are precisely defined and aligned to clarify the problem of innovative entrepreneurship in small business in the context of digital transformation. The methods used and the limitations of the study are correctly stated. In this way, the framework of the research is outlined. It is characterized by a sustained structure of the individual parts of the exhibition and a clear logical connection. The structure of the work is aligned with the research objectives. Due attention is devoted to the degree of theoretical development within the scientific literature regarding the core problem of the dissertation.

The primary scientific thesis of the research is correctly formulated and remains consistent with the topic and objectives of the dissertation.

The object and subject of the dissertation work are clearly and correctly defined.

The primary objective of the research is correctly formulated with specific scientific tasks set to ensure its fulfilment. These five objectives are correctly defined.

The utilized research toolkit is well-suited for the scope of the study.

Given the research objectives, appropriate and sufficient in volume and scope sources of the study are used. The doctoral student has studied and systematized a large amount of information. The literature used is sufficient in volume and scope, relevant in content and focused on the researched scientific question. The literature sources are cited in accordance with established standards. The results from the empirical study conducted by the author are also used. The extensive literature and other information is a prerequisite and basis for the in-depth development of the research problem.

The quality of the development in this part would be further enhanced if the limitations of the study and the difficulties it faced are indicated.

The appendix to the dissertation is well structured and presented, addressing the key points of development, in particular the empirical research.

I believe that with the above characteristics, the dissertation is a complete scientific work, comprehensively encompassing the theoretical, methodological and scientifically-applied issues of the research conducted by the doctoral student.

III. Evaluation of the content and main results of the dissertation work

In the dissertation work for review, the main requirements for scientific and applied research are met, as a result of which the specific results are achieved. In general, the dissertation work is distinguished by precision, logical consistency, thoroughness of the research and an effort to consider the problems in a complex, in their mutual connection and dependence.

In terms of content and main elements, the introduction covers what is needed for this part of the dissertation. The individual elements of the introduction are well presented in accordance with what is required and expected of it.

The first chapter of the dissertation examines the main issues related to the theoretical framework of small business and innovative entrepreneurship. It is right to start with the essence, features and characteristics of small business based on the literature review of the evolution of concepts and perceptions in this regard. The theoretical determinants of entrepreneurship in small business are presented. I consider the third paragraph, dedicated to the essence, features and models of innovative entrepreneurship, to be particularly significant from a content point of view, as it sets the focus of the dissertation. I believe that the first chapter adequately sets the theoretical foundation of the study and deserves a positive assessment.

The second chapter examines the main problems of digital transformation and its impact on the innovative development of small businesses. The text is well developed in terms of content and structure. It can be seen from the presentation that the doctoral student has a thorough knowledge of the issues falling within the subject area of this part. In accordance with the topic, the object and the subject of the study, the work begins with a paragraph dedicated to the essence and features of digital transformation. In the following paragraphs, the emphasis is placed on the factor determinants of the digital transformation of entrepreneurial small

businesses and digitalization as a prerequisite for the development of innovative entrepreneurship in small businesses.

I positively assess the content and structure of the third chapter, which presents the empirical study that is carried out by the doctoral student about digital transformation and innovative entrepreneurship in small businesses in Bulgaria. The first paragraph outlines the methodological framework of this study. Appropriate research questions are formulated. The necessary attention is properly paid to presenting the individual aspects of the methodology used for the purposes of the study. The approach to forming the sample is presented and the main characteristics of the respondents are outlined. The important methodological aspects of the study are clarified, concerning: research toolkit and measurement; process; analysis; limitations. The second paragraph of this chapter presents the results of the empirical study and their interpretation. I definitely think this is the strongest part of the dissertation. The results of the study are correctly presented and analysed, including being illustrated with appropriate figures. Based on the obtained results, valuable, novel and scientifically-applied conclusions are made. A strong point here is the content of the third and fourth paragraphs, in which, based on the results of the empirical study, an in-depth analysis of the digital transformation in small businesses in Bulgaria and its impact on their innovative development is made; specific problems of innovative small businesses in the conditions of digital transformation in Bulgaria and recommendations for digital development are outlined in a structured manner.

The conclusion presents the summarized results of the scientific research conducted in the dissertation and formulates the main conclusions based on these results. I positively assess the practical recommendations made, which are based on the empirical results obtained and have contributory significance. Possible directions for further future research by the doctoral student in the subject area under consideration are identified.

The content of the dissertation is specifically focused, without unnecessary digressions and descriptions. The author analyses and brings out characteristics and features, interrelationships and dependencies and expresses views and positions on the issues under consideration, falling within the subject field of the study.

IV. Evaluation of scientific and practical results and contributions

It can be argued that the dissertation student has conducted her own scientific research and obtained original scientific results, on the basis of which she made her own analyses and generalizations. The doctoral student formulated 5 contributions of a theoretical-

methodological and scientific-applied nature. The contributions are contained in the dissertation and corresponds to the positive evaluations expressed in the review.

The author's abstract is composed on the basis of the presentation of the dissertation work and reflects the design and structure of the research and the results obtained. It meets the accepted standards for composing a dissertation abstract.

V. Critical remarks and recommendations

The peer-reviewed work is a serious attempt at an in-depth study of the problems related to innovative entrepreneurship in small businesses in the context of digital transformation. In addition to the remarks and recommendations made in the comments of the individual parts of the dissertation, some general ones can be made that do not detract from the merits of the research, but aim to further increase its quality:

1. A clearer and more definitive emphasis could be placed on one's own opinion regarding the issues under consideration.

2. It would be beneficial to formulate key conclusions, recommendations, etc. at the end of each chapter, derived from the analysis presented within that specific section.

Certain recommendations can be made to the doctoral candidate regarding their future work:

1. Given that the dissertation topic is significant and concerns a very current scientific and scientifically-applied problem, I believe that it will attract broad scientific interest. For this reason, I recommend that the dissertation, after possible additions, revisions, etc. can be published as a monograph.

2. The research on the problem related to innovative entrepreneurship in small businesses in the context of digital transformation could be continued and deepened, given its versatility and great economic and social significance.

I would like to pose the following question to the doctoral candidate:

How would you comment on the representativeness of the empirical research?

VI. Conclusion

The dissertation work submitted for review on the topic: „Innovative entrepreneurship in small businesses in the context of digital transformation“ is in accordance with the requirements of the Academic Staff Development Act in the Republic of Bulgaria, the Regulations for its implementation and the Internal Rules for Academic Staff Development at

South-West University "Neofit Rilski". The doctoral student meets the set minimum national requirements for obtaining the educational and scientific degree "Doctor". I firmly believe that the topic of the dissertation work is relevant and the content of the work is original from a scientific point of view. There is a clearly formulated problem, a scientific-methodological framework is developed to address this problem, and an experimental study is conducted, the results of which lead to conclusions and recommendations that represent indisputable scientific and scientifically-applied contributions. I assess the doctoral candidate's high level of preparation and thorough knowledge within the dissertation's subject area. The presented scientific and practical findings presented in the dissertation characterize the doctoral candidate as a researcher who possesses knowledge and skills for independent research activity in the field of economics and management. For these reasons, I positively evaluate the dissertation research and call on the members of the scientific jury to vote for awarding Anita Kyurova-Kalpakova the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty "Economics and Management (Industry)", professional direction 3.7. Administration and Management.

05.03.2026

Blagoevgrad

Reviewer:

/Prof. Rayna Dimitrova, PhD/